DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/931

od 1. ožujka 2021.

o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje metoda za utvrđivanje transakcija izvedenicama s jednim ili više značajnih činitelja rizika za potrebe članka 277. stavka 5., formula za izračun regulatorne delte opcija kupnje i prodaje raspoređenih u kategoriju kamatnog rizika te metoda za određivanje je li transakcija duga ili kratka pozicija u primarnom činitelju rizika ili najznačajnijem činitelju rizika u određenoj kategoriji rizika za potrebe članka 279.a stavka 3. točaka (a) i (b) u standardiziranom pristupu za kreditni rizik druge ugovorne strane

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ([1]), a posebno njezin članak 277. stavak 5. treći podstavak i članak 279.a stavak 3. treći podstavak,

budući da:

(1) Institucije bi trebale utvrditi činitelje rizika transakcije izvedenicama određivanjem faktora rizika o kojima ovise novčani tokovi te transakcije. Kako bi se osiguralo da institucije primjenjuju usklađeni pristup za to utvrđivanje, trebale bi uzeti u obzir barem čimbenike rizika navedene u dijelu trećem glavi IV. poglavlju 1.a odjeljku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

(2) Metoda za utvrđivanje transakcija izvedenicama sa samo jednim značajnim činiteljem rizika, za potrebe raspoređivanja tih transakcija izvedenicama u relevantnu kategoriju rizika, trebala bi biti jednostavna za sve slučajeve u kojima je primarni i jedini značajni činitelj rizika transakcije izvedenicama odmah vidljiv iz prirode i novčanih tokova te transakcije.

(3) Institucije upotrebljavaju međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni za zaštitu od valutnog rizika koji proizlazi iz financiranja ili ulaganja u stranim valutama. Iako takve transakcije prvenstveno ovise o činiteljima valutnog rizika, one mogu ovisiti i o drugim činiteljima rizika, kao što su činitelji kamatnog rizika. Međutim, s obzirom na to da iskustvo na tržištu pokazuje da učinak tih drugih činitelja rizika vrlo često nije značajan za te konkretne vrste transakcija, to bi trebalo biti dovoljno da se za transakcije te vrste utvrdi da je riječ o transakcijama izvedenicama sa samo jednim značajnim činiteljem rizika.

(4) Bez obzira na prirodu i novčane tokove transakcije izvedenicama, kamatne stope upotrijebljene za diskontiranje novčanih tokova transakcije („diskontna stopa”) ne bi se trebale smatrati značajnim činiteljem rizika. Zahtijevati da institucije u metodi za utvrđivanje transakcija izvedenicama sa samo jednim značajnim činiteljem rizika uzmu u obzir diskontnu stopu bilo bi nerazmjerno i opterećujuće jer empirijsko iskustvo pokazuje da taj činitelj rizika obično ima ograničeniji učinak na vrijednost transakcija izvedenicama od ostalih činitelja rizika iz kojih proizlaze njihovi novčani tokovi.

(5) Za transakcije izvedenicama s više činitelja rizika institucije bi trebale uzeti u obzir osjetljivosti i volatilnost odnosnog instrumenta kako bi utvrdile činitelje rizika koji su značajni u svakoj kategoriji rizika i najznačajniji od tih činitelja rizika u svakoj kategoriji rizika.

(6) Za transakcije izvedenicama s više činitelja rizika u kojima se ti činitelji rizika odnose na različite kategorije rizika možda neće biti moguće zaključiti koji su od tih činitelja rizika značajni, čak i ako se uzmu u obzir osjetljivosti i volatilnost odnosnog instrumenta transakcije. U tim bi slučajevima institucije trebale primijeniti jednostavan, konzervativan zamjenski pristup i smatrati sve činitelje rizika transakcije značajnima te, posljedično, transakciju izvedenicama raspodijeliti u kategorije rizika koje odgovaraju tim činiteljima rizika na temelju najznačajnijih činitelja rizika u svakoj kategoriji rizika.

([1]) SL L 176, 27.6.2013., str. 1.

(7) Metoda za utvrđivanje transakcija izvedenicama sa samo jednim značajnim činiteljem rizika trebala bi se primijeniti samo pri sklapanju transakcija, ako je za takve transakcije izvedenicama pri sklapanju utvrđeno da imaju samo jedan činitelj rizika, jer je taj jedini činitelj rizika osnovno obilježje tih transakcija te se stoga ne očekuje da će se promijeniti. Ako se pri sklapanju transakcija utvrdi da transakcije izvedenicama imaju više činitelja rizika, postupak za utvrđivanje značajnih i najznačajnijih činitelja rizika trebalo bi provesti jednom u tri mjeseca kako bi se sve promjene tih transakcija mogle na odgovarajući način odraziti na raspoređivanje tih transakcija izvedenicama u odgovarajuću kategoriju rizika.

(8) Člankom 279.a stavkom 3. točkom (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 zahtijeva se da se formula koja se upotrebljava za izračun regulatorne delte opcija kupnje i prodaje raspoređenih u kategoriju kamatnog rizika u skladu s tržišnim uvjetima u kojima kamatne stope mogu biti negativne određuje u skladu s međunarodnim regulatornim kretanjima. Bazelski odbor za nadzor banaka (BCBS) ([2]) objavio je 22. ožujka 2018. „Najčešća pitanja o standardiziranom pristupu Basel III za mjerenje izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane", u kojima se objašnjava da bi regulatornu deltu za kamatne opcije u slučaju okruženja s negativnim kamatnim stopama trebalo odrediti u skladu s posebnom formulom u kojoj se pomak lambda (λ) primjenjuje na promptnu ili terminsku kamatnu stopu i na izvršnu cijenu opcije koje se upotrebljavaju u toj formuli kako bi se osiguralo da su ta promptna ili terminska kamatna stopa i izvršna cijena opcije pozitivne.

(9) Kako bi promptna ili terminska kamatna stopa i izvršna cijena opcije bile pozitivne, pomak λ trebao bi biti dovoljno velik da institucijama omogući izračun regulatorne delte transakcije u skladu s formulom iz članka 279.a stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, ali istodobno i dovoljno malen da se izbjegne nepotrebna pristranost u rezultatu izračuna regulatorne delte.

(10) Regulatorni korektivni faktori, koji su jedan od parametara za izračun regulatorne delte, trebali bi se odrediti s obzirom na posebnu formulu za izračun regulatorne delte opcija kupnje i prodaje u kategoriji kamatnog rizika. U tom se pogledu vrijednost regulatornih korektivnih faktora za opcije kupnje i prodaje u kategoriji kamatnog rizika kako je utvrđena u međunarodnim standardima koje je donio BCBS smatra prikladnom za primjenu u skladu s pravom Unije.

(11) Kako bi se institucijama omogućilo da odrede je li transakcija duga ili kratka pozicija u primarnom činitelju rizika, u značajnom činitelju rizika ili u najznačajnijem činitelju rizika određene kategorije rizika, trebalo bi utvrditi koje bi informacije o transakciji institucije trebale upotrebljavati za to određivanje. Kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje za institucije, trebalo bi im dopustiti da upotrebljavaju iste informacije koje upotrebljavaju za utvrđivanje značajnih činitelja rizika.

(12) Ova se Uredba temelji na nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji je Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo dostavilo Komisiji.

(13) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu regulatornih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo savjet Interesne skupine za bankarstvo osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1093/2010 ([3]).

([2]) Najčešća pitanja o standardiziranom pristupu Basel III za mjerenje izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane, 22. ožujka 2018.

([3]) Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE 1.

Metoda za utvrđivanje transakcija sa samo jednim značajnim činiteljem rizika, transakcija s više značajnih činitelja rizika i za utvrđivanje najznačajnijeg od tih činitelja rizika

Članak 1.

Metoda za utvrđivanje činitelja rizika transakcije izvedenicama

1. Za potrebe utvrđivanja transakcija sa samo jednim značajnim činiteljem rizika i transakcija s više značajnih činitelja rizika institucije pri sklapanju svake transakcije utvrđuju sve činitelje rizika transakcije određivanjem faktora rizika o kojima ovise novčani tokovi te transakcije, uzimajući u obzir barem faktore rizika iz članaka od 325.l do 325.q Uredbe (EU) br. 575/2013. Faktori rizika koje su utvrdile institucije jesu činitelji rizika transakcije.

2. Institucije faktore kamatnog rizika koji se upotrebljavaju za diskontiranje novčanih tokova transakcije ne smatraju činiteljima rizika transakcije.

Članak 2.

Metoda za utvrđivanje transakcija sa samo jednim značajnim činiteljem rizika

1. Nakon utvrđivanja svih činitelja rizika transakcije u skladu s člankom 1., institucije pri sklapanju svake transakcije utvrđuju transakcije sa samo jednim značajnim činiteljem rizika primjenom sljedećeg:

(a) ako novčani tokovi transakcije ovise isključivo o jednom činitelju rizika koji pripada jednoj od kategorija rizika iz članka 277. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije utvrđuju da je taj činitelj rizika jedini značajni činitelj rizika te transakcije;

(b) ako novčani tokovi transakcije ovise o više činitelja rizika i ako su institucije utvrdile da je samo jedan činitelj rizika te transakcije značajan u skladu s metodom iz članka 4. stavka 3. ili metodom iz članka 4. stavka 4., institucije utvrđuju da je taj činitelj rizika jedini značajni činitelj rizika te transakcije.

2. Odstupajući od stavka 1., za međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni iz točke 2. podtočke (a) Priloga II. Uredbi (EU) br. 575/2013 institucije mogu utvrditi da je činitelj valutnog rizika jedini značajni činitelj rizika transakcije.

Članak 3.

Metoda za utvrđivanje transakcija s više značajnih činitelja rizika

Za potrebe članka 277. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 institucije utvrđuju da su sve transakcije osim onih iz članka 2. transakcije s više značajnih činitelja rizika.

Članak 4.

Metoda za utvrđivanje značajnih činitelja rizika i najznačajnijeg od tih činitelja rizika

1. Nakon utvrđivanja svih činitelja rizika transakcije u skladu s člankom 1. i ako novčani tokovi transakcije ovise o više činitelja rizika, institucije utvrđuju značajne činitelje rizika i najznačajniji od tih činitelja rizika primjenom, prema potrebi, jedne od metoda utvrđenih u stavcima 2., 3. i 4.

2. Institucije pri sklapanju transakcije primjenjuju sljedeće korake:

(a) sve činitelje rizika transakcije utvrđene u skladu s postupkom iz članka 1. smatraju značajnim činiteljima rizika;

(b) za svaku kategoriju rizika koja odgovara tim značajnim činiteljima rizika utvrđuju da je najznačajniji činitelj rizika činitelj rizika koji odgovara najvećem uvećanju za kategoriju rizika od onih iz članaka od 280.a do 280.f Uredbe (EU) br. 575/2013.

3. Institucije primjenjuju sljedeće korake pri sklapanju transakcije, a nakon toga najmanje jednom u tri mjeseca:

(a) izračunavaju osjetljivosti na delta-rizik u skladu s člankom 325.r Uredbe (EU) br. 575/2013 za svaki činitelj rizika utvrđen u skladu s člankom 1. ove Uredbe;

(b) izračunavaju ponderirane osjetljivosti u skladu s formulom iz članka 325.f stavka 6. te uredbe na temelju osjetljivosti izračunanih u skladu s točkom (a);

(c) za svaku kategoriju rizika iz članka 277. stavka 1. te uredbe izračunavaju kapitalni zahtjev za tržišni rizik specifičan za određenu kategoriju rizika u skladu s formulom iz članka 325.f stavka 8. te uredbe na temelju svih ponderiranih osjetljivosti iz točke (b) činitelja rizika koji su raspoređeni u tu kategoriju rizika;

(d) rangiraju sve kapitalne zahtjeve za tržišni rizik specifične za određenu kategoriju rizika iz točke (c) od najvećeg do najmanjeg u apsolutnom smislu kako bi se dobio jednoliko opadajući slijed unosa, pri čemu je unos a_1 najveća apsolutna vrijednost, a_2 druga po veličini apsolutna vrijednost i tako dalje;

(e) za svaki unos a_i izračunan i rangiran u skladu s točkom (d) i redoslijedom koji proizlazi iz njihova rangiranja provjeravaju je li ispunjen sljedeći uvjet:

$$\frac{\sum_{j=1}^{i} a_j}{\sum_{k=1}^{6} a_k} < Y\%$$

pri čemu je:

i = indeks koji označava kategorije rizika iz članka 277. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, rangirane u skladu s točkom (d) i redoslijedom koji proizlazi iz tog rangiranja;

Y % = 60 %;

(f) značajnima smatraju:

i. činitelje rizika koji odgovaraju kategorijama rizika za koje je ispunjen uvjet iz točke (e) ovog stavka;

ii. činitelje rizika koji odgovaraju prvoj kategoriji rizika za koju taj uvjet nije ispunjen;

(g) za svaku kategoriju rizika koja odgovara činiteljima rizika koji nisu značajni u skladu s točkom (f) provjeravaju ispunjava li odgovarajući unos a_i sljedeći uvjet:

$$\frac{a_i}{\sum_{k=1}^{6} a_k} \geq Z\%$$

pri čemu je:

i = indeks koji označava kategorije rizika iz članka 277. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, rangirane u skladu s točkom (d) i redoslijedom koji proizlazi iz tog rangiranja, koje odgovaraju činiteljima rizika koji nisu značajni u skladu s točkom (f);

Z % = 30 %;

(h) osim značajnih činitelja rizika utvrđenih u skladu s točkom (f), značajnim činiteljima rizika smatraju i činitelje rizika koji odgovaraju kategorijama rizika za koje je ispunjen uvjet iz točke (g);

(i) za svaku kategoriju rizika iz točaka (f) i (h) najznačajnijim činiteljem rizika za tu kategoriju rizika smatraju činitelj rizika koji odgovara najvišoj apsolutnoj vrijednosti ponderiranih osjetljivosti iz točke (b).

4. Institucije koje ispunjavaju uvjete iz članka 94. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 ili su izuzete od zahtjeva za izvješćivanje u skladu s člankom 325.a stavkom 1. te uredbe mogu utvrditi najznačajniji činitelj rizika primjenom sljedećih koraka pri sklapanju transakcije, a nakon toga najmanje jednom u tri mjeseca:

(a) izračunavaju uvećanja za kategoriju rizika iz članaka od 280.a do 280.f Uredbe (EU) br. 575/2013, prema potrebi, za svaki činitelj rizika utvrđen u skladu s člankom 1. Ako je više činitelja rizika utvrđenih u skladu s člankom 1. raspoređeno u istu kategoriju rizika, institucije za potrebe primjene točke (b) u toj kategoriji rizika zadržavaju činitelj rizika koji odgovara najvećem uvećanju za kategoriju rizika u toj kategoriji rizika;

(b) primjenjuju korake iz stavka 3. točaka od (d) do (h) ako se unosi koji se upotrebljavaju u tim koracima temelje na uvećanjima za kategoriju rizika izračunanima u skladu s točkom (a) ovog stavka;

(c) utvrđuju da su najznačajniji činitelji rizika u relevantnim kategorijama rizika značajni činitelji rizika utvrđeni metodom iz točke (b).

POGLAVLJE 2.

Formula za izračun regulatorne delte opcija kupnje i prodaje raspoređenih u kategoriju kamatnog rizika, regulatorni korektivni faktori prikladni za tu formulu te metoda za određivanje je li transakcija duga ili kratka pozicija u primarnom činitelju rizika ili najznačajnijem činitelju rizika u određenoj kategoriji rizika

Članak 5.

Formula za izračun regulatorne delte opcija kupnje i prodaje raspoređenih u kategoriju kamatnog rizika te regulatorni korektivni faktori prikladni za tu formulu

1. Institucije izračunavaju regulatornu deltu (δ) opcija kupnje i prodaje raspoređenih u kategoriju kamatnog rizika u skladu s tržišnim uvjetima u kojima kamatne stope mogu biti negativne kako slijedi:

$$\delta = sign \cdot N\left(type \cdot \frac{\ln\left({(P+\lambda)}/{(K+\lambda)}\right) + 0{,}5 \cdot \sigma^2 \cdot T}{\sigma \cdot \sqrt{T}}\right)$$

pri čemu je:

$$type = \begin{cases} -1 \text{ ako je transakcija opcija prodaje} \\ +1 \text{ ako je transakcija opcija kupnje} \end{cases}$$

$$sign = \begin{cases} -1 \text{ ako je transakcija prodana opcija kupnje ili kupljena opcija prodaje} \\ +1 \text{ ako je transakcija prodana opcija prodaje ili kupljena opcija kupnje} \end{cases}$$

$N(x)$ = funkcija kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable koja odražava vjerojatnost da normalna slučajna varijabla s očekivanom vrijednošću nula i varijancom jedan bude manja ili jednaka „x”;

P = promptna ili terminska cijena odnosnog instrumenta opcije;

K = izvršna cijena opcije;

T = datum isteka opcije, izražen u godinama uz primjenu odgovarajućeg dogovora o radnim danima;

λ = pomak prikladan za premještanje P i K na pozitivnu stranu, određen u skladu sa stavkom 2.;

σ = regulatorni korektivni faktori opcije određeni u skladu sa stavkom 3.

2. Za potrebe stavka 1. institucije izračunavaju pomak (λ) za sve opcije kupnje i prodaje na sljedeći način:

$$\lambda_j = \max(threshold - \min(P_j, K_j), 0)$$

pri čemu je:

P_j = promptna ili terminska cijena odnosnog instrumenta opcije *j*;

K_j = izvršna cijena opcije *j*;

Prag = 0,10 %

3. Za potrebe stavka 1. institucije određuju regulatorne korektivne faktore opcije na temelju kategorije rizika transakcije i prirode odnosnog instrumenta opcije u skladu sa sljedećom tablicom:

Tablica

Kategorija rizika	Odnosni instrument	Regulatorni korektivni faktori
Kamatna stopa	Sve	50 %

Članak 6.

Metode za određivanje je li transakcija duga ili kratka pozicija u primarnom činitelju rizika ili najznačajnijem činitelju rizika u određenoj kategoriji rizika

Institucije određuju je li transakcija duga ili kratka pozicija u primarnom činitelju rizika ili najznačajnijem činitelju rizika u određenoj kategoriji rizika primjenom jedne od sljedećih metoda:

(a) izračunavaju osjetljivosti na delta-rizik tih činitelja rizika u skladu s člankom 325.r Uredbe (EU) br. 575/2013 te utvrđuju da je transakcija duga pozicija u činitelju rizika ako je odgovarajuća osjetljivost na delta-rizik pozitivna ili da je kratka pozicija ako je odgovarajuća osjetljivost na delta-rizik negativna;

(b) procjenjuju ovisnost strukture novčanih tokova transakcija o tom činitelju rizika ili svrhu zaštite od rizika transakcije u odnosu na tog činitelja rizika te na temelju te procjene utvrđuju da je transakciju duga ili kratka pozicija.

Članak 7.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 1. ožujka 2021.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN